

**Берегиня Інституту ботаніки.
Пам'яті Галини Михайлівни МУЗИЧУК (1958 – 2021)**

**The Gentle Guardian of the Institute of Botany.
In memory of Galyna M. MUZYCHUK (1958 – 2021)**

Весняного дня 27 березня 2021 року Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України та вітчизняна ботанічна наука зазнали непоправної втрати – на 63-у році життя, після важкої, виснажливої боротьби із коронавірусом та спричиненими ним ускладненнями відійшла у вічність Галина Михайлівна Музичук. Майже два десятиліття вона, учений секретар нашого Інституту, була його справжньою берегинєю, і нині до всіх, хто мав щастя знати цю щиру, доброзичливу та відповідальну людину, приходять усвідомлення безмежності та непоправності цієї втрати. А ще стало зрозумілим, що масштаб особистості Галини Михайлівни у людському та професійному вимірі, її спокійна гідність, тиха сила та непереборна доброта насправді були її неоціненним дарунком, який навіки з нами.

Галина Михайлівна народилася 18 вересня 1958 року у селі зі значущою для кожного українця назвою Воля Ковельського району Волинської області у селянській родині Михайла Панасовича та Віри Василівни Музичуків. Після закінчення середньої школи вона у 1976 році вступила до Київського державного (тепер національного) університету імені Тараса Шевченка, а у 1982 р. успішно завершила навчання на біологічному факультеті та отримала диплом за спеціальністю біолога – фізіолога рослин, викладача біології та хімії. У студентські роки відбулася перша зустріч із Інститутом ботаніки – нетривалий час Галя була лаборантом у відділі фізіології рослин. У 1983 Галина Михайлівна почала працювати у Центральному республіканському ботанічному саду АН УРСР (нині Національний

ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України), де пройшла професійний шлях послідовно на посадах інженера, аспіранта, молодшого наукового співробітника, наукового співробітника, спочатку виконувача обов'язків завідувача, а невдовзі й завідувача відділу квітничково-декоративних рослин. У 1989 р. Галина Михайлівна стала кандидатом біологічних наук, а у 1999 р. отримала наукове звання старшого наукового співробітника. Під її керівництвом були успішно захищені три дисертаційні роботи на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Під час керівництва одним з провідних відділів ботанічного саду Галина Михайлівна керувала декількома науковими темами та тематикою аспірантів, здійснювала та координувала дослідження з інтродукції, сортовивчення, селекції різних таксонів і груп квітничково-декоративних рослин, успішно організовувала роботу декількох десятків наукових та допоміжних співробітників. Її науковий доробок складає понад 75 публікацій, у тому числі сім книжкових видань, що засвідчило її статус як відомого фахівця з фітоінтродукції та збереження фіторізноманіття.

Проте, науково-організаційний досвід Галини Михайлівни не обмежувався лише керівництвом відділу. У 1998–2002 роках вона була вченим секретарем спеціалізованої вченої ради при Національному ботанічному саді ім. М.М. Гришка НАН України. З 2003 по 2005 роки вона працювала головним спеціалістом у Міністерстві освіти і науки України і цей досвід також сприяв розвитку її науково-організаційних навичок. З 2005 року й до останнього дня свого життя Галина Михайлівна була вченим секретарем Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, і саме тут найкращим чином розвинулися та розквітли її унікальні науково-організаційні таланти.

Більшість професійних рис Галини Михайлівни, які всі ми відзначали і якими щиро захоплювалися, без сумнівів, були свідомо набуті та вдосконалені нею завдяки постійній і наполегливій праці. Наприклад, притаманні Галині Михайлівні майже абсолютна мовна грамотність і чудове володіння українською мовою, справжнє відчуття мови та стилю базувалися не лише на очевидних природних здібностях, але й на постійному наполегливому самовдосконаленні. На столі та книжкових полицях у неї завжди були під рукою мовні довідники та словники, від класичних до найновіших. Звичайно ж, вона активно користувалася і електронними ресурсами. Саме завдяки цьому

ми можемо бути впевнені, що найрізноманітніші документи Інституту, до яких мала справу Галина Михайлівна (від наукових звітів і аналітичних оглядів до офіційних листів та протоколів засідань вченої ради), написані або відредаговані нею стилістично і граматично досконалою українською мовою. Сподіваємося, цю особливість періоду вченого секретарства Г.М. Музичук відзначать і майбутні дослідники історії Інституту ботаніки.

Прагнення досконалості взагалі було характерною рисою нашого багаторічного вченого секретаря. Вона часто працювала над підготовкою і редагуванням документів вдома або на роботі після офіційного робочого дня. Не виключенням була і її поява в Інституті у вихідні, особливо при річному звітуванні або за наявності інших актуальних завдань. Величезний науково-організаційний досвід і поради Галини Михайлівни використовували на благо справи не лише працівники нашого Інституту, але й колеги з інших установ, у тому числі й Президії НАН України. Та невимушеність і легкість, з якою різні люди зверталися за порадою до Галини Михайлівни, значною мірою обумовлювалися не лише її досвідом і професіоналізмом, але й у першу чергу її доброзичливістю, відкритістю, щирою готовністю допомогти. Вона радо ділилася знаннями та уміннями, щедро жертвувала свій час, могла приділити багато зусиль для допомоги навіть мало їй знайомій людині.

Якщо спробувати охарактеризувати основні риси, саму сутність особистості Г.М. Музичук лише кількома словами (завдання у своїй повноті явно неосяжне, бо неосяжним є внутрішній всесвіт людини), то, можливо, серед цих слів і словосполучень мають бути "прагнення досконалості", "відкритість, доброзичливість і щирість до людей", "служіння справі свого життя". Очевидно, Галина Михайлівна сприймала свої професійні обов'язки як служіння вищій ідеї або ідеалу. Притаманний їй перфекціонізм був явлений у кожному тексті, який виходив з її комп'ютера.

Разом з тим, прагнення досконалості в усьому у неї поєднувалося з усвідомленням того, що ніхто з людей не є досконалим, а це й було однією з основ доброзичливості і людяності Галини Михайлівни. При цьому певна поблажливість до конкретних людей поєднувалася у неї з непримиренністю щодо тих рис або вчинків, які вона вважала недостойними або неприйнятними.

Галина Михайлівна була щиро віруючою людиною, належала до однієї з християнських

церков, щодня читала Священне Писання, при звичайності використовувати для цього немалий час, що доводилось проводити у транспорті, прямуючи на роботу та додому. Її віра була свідомою, глибоко вкоріненою у серці і при цьому такою, що не заважала її прийняттю наукової картини світу. Цей перелік чеснот людини, можливо, здаватиметься комусь занадто ідеалізованим. Проте для тих, хто знав Галину Музичук, вона була у багатьох своїх рисах найбільшим наближенням до ідеалу праведної, порядної людини. Без сумніву, вона все своє життя свідомо працювала над цим персональним наближенням і доньку Лізу виховала доброю, розумною і відповідальною, як мама.

Науку рухають уперед не лише нові ідеї та відкриття, це результат колективних зусиль великої кількості людей, що присвятили себе служінню істині через пошук та пізнання. Кожен із них виконує свою частину роботи, іноді на тлі чітких великих звершень начебто не дуже й помітну. Проте навіть одна професійна, порядна та відповідальна людина завдяки своїй щоденній праці задля науки може зробити такий внесок у її поступ, який за своїм реальним значенням можна порівняти зі здобутками найвідоміших академіків. Такою людиною для Інституту ботаніки з 2005 по 2021 р. була, без сумніву, Галина Михайлівна Музичук. Завжди не на авансцені, але завжди поряд, завжди готова надати допомогу, поради, щиро віддати свої час і зусилля спільній справі.

Відсутність Галини Михайлівни ще довго буде повертатися відлунням чи підсвідомим нагадуванням до всіх, хто знав цю унікальну людину. Ми продовжуємо підсвідомо подумки звертатися до неї, щоб задати питання чи почути дружню пораду, а потім уже приходиться гірко усвідомлення, що вже не спитаєш і не порадишся...

З відходом з цього світу Галини Михайлівни Музичук завершилася ціла епоха у житті нашого Інституту ботаніки. Останніми роками вона багато уваги приділяла науково-освітній роботі, акредитації нашого Інституту як навчальної установи, що здійснює підготовку докторів філософії. На відзначення цієї важливої сторони діяльності Галини Михайлівни та для збереження пам'яті про цю людину дирекція та вчена рада Інституту прийняли рішення про надання імені Г.М. Музичук новообладнаній аудиторії, де вже проходять захисти дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеню доктора філософії та інші наукові та науково-освітні заходи.

Світла пам'ять про нашу незабутню колегу, надзвичайно світлу і чисту людину лишається з нами, а її самовіддана праця на благо Інституту ботаніки, нашої Академії та вітчизняної науки надовго буде прикладом і ідеалом для багатьох.

С.Л. МОСЯКІН від колективу Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного та колег із Президії НАН України